

(باسى 2 ـ بەتتە)

2003 - جىلى مېنچياڭ وزەننىڭ قۇيارىنداى سازدىق اۋدان دارەجەلى جاراتىلىستىق قوروق بولپ قۇرىلپ، الدەقاشان باستالغان قورشاپ نىڭ يگەرۋ نىسانى دەەرۋ كۇشنىن قالدېربالدى؛ 2007 - جىلى بۇل سازدىق ولكە دارەجەلى جاراتىلىستىق قوروق دارەجەسىنە جوعارىلايدى؛ 2013 - جىلى مەملەكەت دارەجەلى جاراتىلىستىق قوروق دارەجە-سىنە جوعارىلايدى؛ 2015 - جىلى مەملەكەتنىڭ سازدىق باققاشى ەتپ قۇرۇ بەكىتىلەدى...

قازىرگى مەن بۇرىنقى سۇرەتتەردى سالىس-تىرعاندا، سازدىقتان “ادام شەگىنىپ، جاسىل القاپ ىلگەرەلەگەننى” انىق كورۇڭگە بولادى؛ وسى عا-سىردىڭ باسىندا بار جەردە قايتاعان باعمىشلىق الاڭى مەن بالىق كولشىگىندە كولەمدى قارا ءۇس پايدا بولغان؛ قازىر جاسىل اۋماق تۇتاسپ، كوك ءۇستى تەڭىزبەن ءېىر - بىرىنە ءسان قوستى. ناقتى جەرگە بارپى تەكسەرپ كورۇ ادامدى ءىپتىي دە تاڭ قالدرداى: سازدى جەر كەڭ كوس-لىپ، ولەڭ ءشوپ جاپ - جاسىل بولپ، كوكپەڭ-بەك اسپان استىندا سان مىڭداعان قۇستار قالقتاپ ءجۇر، جۇڭخۇا ايدارلى ءېىز تۇمسىق شاعالا، قاسىق تۇمسىق بالقشى، جالباعاي سىياقتى سىرەك كەزدەستەن قۇرۇعا بەت العان قۇس ءتۇرى بۇل ارادا قايتا پايدا بولدى... 21 جىلدىق ۇزدىكىسىز قاجىهاي كۇش سالۋدىڭ ارقاسىندا مېنچياڭ وزەنى قۇيارىنداى سازدىق “قۇرۇعا بەت الۋدان” “قايتا-دان قالپىنا كەلدى”.

“ادام مەن تايىعات تىرشلىك ورتاق تۇلعاسى” دەگەندى تەرەڭ ءعىنىپ، ادام مەن تايىعاتنىڭ جا-راسىمدى قاتار ءومىر ءسۇرۇ جولن ىشكەرەلىي جۇزەگە اسردى.

2013 - جىلى باس شۇجي شي جېنپىڭ “تاۋ، سۇ، ورمان، ەگىنچاي، كول — تىرشلىك ورتاق تۇلعاسى” ۇستانمىن جاسامىيازىدقپەن ورتاعا قويا-دى، سودان باستاپ “جايلىم” سىندى وسى ءېىر ماڭىزدى ەكولوگىيالىق جۇيە بۇعان قوسلدى.

“تاۋ، سۇ، ورمان، ەگىنچاي، كول، جايلىم، قۇمدى ءېىر تۇتاس جوسپارلاپ جۇيەلى جونگە سالۋ قاچەت، بۇعان ‘قۇم’ دەگەن ءسوزدى قوسۇ كەرەك”. بۇل 2021 - جىلى مەملەكەتتىك ەكى ءما-جىلىس كەزىندە باس شۇجي شي جېنپىڭنىڭ ىشكى موڭعۇل ۋاكىلدەر ۇيرمەسىنىڭ باياندامانى قاراۋىنا قاتناشقاندا سويلەگەن ءسوزى. ەكولوگىيالىق ورتا-نى قورعاۋدا باس شۇجي “ءبىر تۇتاس جوسپارلاۋ” دەگەن ەكى ءسوزدى قايتا - قايتا دارپىتەيدى، وسى رەت قۇمدى جونگە سالۋ ماسەلەسەن دە بۇعان قوستى.

“تاۋ، سۇ، ورمان، ەگىنچاي، كول، جايلىم، قۇم جۇيەسىن قالاى ورنالاستىرۇدا جوعارى دەڭ-گەيدە جوبىلاۋدى جاقسى ستەپ، جان - جاقىتى جونگە سالۋ كەرەك، بۇل ءېىر جۇيەلى يىنجەنەريا، ۇزاق ۋاقىت ەڭبەك ەتۋدى قاچەت ەتەدى”، “تاۋ، سۇ، ورمان، ەگىنچاي، كول، جايلىم، قۇم — بولنىبەس ەكولوگىيالىق جۇيە. ەكولوگىيالىق ورتانى قورعاۋدا باس اۋرسا باستى ەمدەۋگە، اياق اۋرسا اياقتى ەمدەۋگە بولمايدى”... باس شۇجي شي جېنپىڭنىڭ تەرەڭ تولعانىسى ەكولوگىيالىق وركەنىيەت قۇرىلىسىن ۇز-دىكىسىز ىشكەرەلتەتۇگە باستادى.

تايىعات زاڭمىەن بارشا تىرشلىكتى باپىنادى. بۇل جۇڭگو ۇلكىسىندەگى وسزامانداندىرۇ تاقىرد-بىنىڭ ءمانى ءارى تايىيعات پەن ادام ءبىر تۇلعا، بارشا تىرشلىك بىرگە وسەدى دەيتىن جۇڭگو اقىل - پاراساتى.

يىىل 6 - ايدىڭ 5 - كۇنى قورشاعان ورتا كۇنى باس شۇجي شي جېنپىڭ ىشكى موڭعۇلدىڭ بايانورىنا قىزمەت تەكسەرۇگە باردى.

ءبىرىنىشى كۇنى الدىمەن ۇلانسۇخاعا بارپى سۇدى كوردى؛ ونان سوڭ ۇلانسۇخانلىڭ وڭتۇس-تىك جاعالاۋىنا ورنالاسقان وسى زامانعى اۋىل شار-ۋاشلىغىنان ۇلگى كورسەتۇ باققشا رايونىنا بارپى ەگىنچايدى كوردى.

ەكىنشى كۇنى لىنجى رايونىنداى مەملەكەت مەنشىگىندەگى شېنخۇا ورمان الاڭىنا بارپى ورمان-دى كورەدى؛ ونان سوڭ حىتاۋ سۋارمالى رايون-نىڭ سۇ مولشەرىن فىنورماتسىيالاڭدىرۇ، باقىلاۋ - ولشەۋ ورتالىغىنا بارپى توعاندى كوردى.

سوڭنان شولەيتتەنۇدەن جالپىلىق ساققانۇ - تىزگىندەۋدى كۇشەيتۇ جانە “ءۇش تەرىستىك” سىياقتى ءتۇيىندى ەكولوگىيالىق يىنجەنەريا قۇرىلسە-تارىن ىلگەرەلتەۋ اڭگىمە ءماجىلىسىن اشقاندا، باس شۇجي شي جېنپىڭ بىلاي دەپ باسا دارپىتەدى: ورمان، جايلىم، سازدىق، ءشول ەكولوگىياسن قور-عاۋدى، قالپىنا كەلتىرۇدى ءبىر تۇتاس جوسپار-لاپ، قۇمدى تىزگىندەۋدى، سۇدى تىزگىندەۋدى،

تاۋدى تىزگىندەۋدى جالپى فاككتورلى سايكەسە-تىرۇدى جانە باسقارۇدى كۇشەيتىپ، اقاۋسىز، ورنىقتى، يقۋاتى كەمەلدى ورمان، جايلىم، سازدىق، ءشول ەكولوگىيالىق جۇيەسىن كۇش سالا جەتىلدىرۇ كەرەك.

نازاردى حاپنانعا اۋداردى، سىتىق بەلدەۋلى جاڭبىرلى ورماننىڭ قاللىق قوبىناۋىنا باردى.

2022 - جىلى 4 - ايدا باس شۇجي شي جېنپىڭ حاپنان سىتىق بەلدەۋلى جاڭبىرلى ورمان مەملە-كەت باققاشىنا بارپى قىزمەت تەكسەردى. ساپار بارسىندا باس شۇجي ماڭىنداى حايۋاناتتار مەن وسىمىدىكتەرگە قىزىعا قاراپ، ءالسىن - ءالى توقتاپ ماڭىنداى اعاشتارعا ۇڭىلە قاراپ، ۇلى تايىيعاتنىڭ ۇنىنە قۇلاق سالىدى، سونداي - اق تۇقىمى قۇرۇعا بەت العان حايۋانات گىيبوننىڭ خىكايياسن ەسكە الدى.

”باس شۇجي ‘حاپنان سىتىق بەلدەۋلى جاڭ-بىرلى ورمانى تەك حاپنانعا عانا تاۋەلدى مەس، بۇكىل مەملەكەت خالىقنا تاۋەلدى، جەر شارىنا تاۋەل-دى، مەملەكەتنىڭ اسلى’ دەدى، ءبىز ونە - بويىمىز-دا كۇش - قايرات تاسقىنداغانداي سەزىندەك، باس شۇجيدىڭ تاپسىرماسىن قوزعاۋشى كۇشكە اينالدىرا-مىز”، - دەدى باققشا باسقارۇ مەكەمەسى ۇجىشان بولىمىشە مەكەمەسىنىڭ باستىعى جۇڭ شىجىن.

جۇڭ شىجىن بىلاي دەپ تانىستىردى: ءبىر جىلدان استام ۋاقىستان بەرى باققاشنىڭ زەردەلى باسقارۇ ورتالىعى الدەقاشان سىكسە قوسىلدى. ورتىنەن ساققانۇ، ورمان بايلىغىن باقىلاۋ - تەكسەرۇ، حايۋانات، وسىمىدىكتەردى باقىلاۋ - تەكسەرۇ... تەك ءمتىۋىردى اقىرىن باسماڭىز عانا، ساندى مالپەت تاراتىلىسمەن - اق جەتەدى.

مەملەكەت باققاشىن نەگىزگى تۇلعا تەكەن جاراتىلىستىق قورعالانن جەر جۇيەسى قۇرىلىسىن ىلگەرەلتەۋ — باس شۇجي شي جېنپىڭ جاساعان ماڭىز-دى ورنالاستىرۇ. قازىر ەلىمىز جوبا شىعارپ، بۇكىل مەملەكتەننەن 49 مەملەكەت باققاشى كاندىدات رايونىن سارالادى، 2035 - جىلى بۇكىل دۇنيە جۇزىندەگى ەڭ ۇلكەن مەملەكەت باققاشى جۇيەسى نەگىزىنەن قۇرىلادى. ەلەمدەگى ءرابىر جان يەسى ءوزىنىڭ جاراسە-تىلىغىمەن تۇنىدايدى، ءوزىنىڭ نارىمەن سەسەيىپ - ەر جەتەدى.

”ورمان استاناسى” يىچۇندا ”ادام مەن ورمان قاراما - قارسى بولۇدان” ”ادام مەن ورمان جارا-سىمدىلىغىنىڭ” خىكايياسى جازىلۇدا.

بۇل ارادا وتكەندە اعاش كەسۇ ەكونوميكا-نىڭ تىرەگى سانالانن. 2013 - جىلى كەسۇگە بولاتن ورمان اعاشى بايلىعى قۇرۇعا تاياعان اماليات الدىندا يىچۇن تايىيعى ورماندى ساۋدا سىيا-تىندا كەسۇدى بۇكىلدەي توقتاتادى. سونىمەن داعدارۇ دا بىرگە كەلدى — اعاش كەسىپەسەك، قايتىپ جان باعامىز ؟

2016 - جىلى 5 - ايدا باس شۇجي شي جېنپىڭ يىچۇنعا كەلپ، ورمان الاڭنىڭ جۇمىستى - قىزمەت-كەرلەرىنە شىن فىقالىپەن امانداستى. لىۋ ياڭشۇن وتە-باستىندا باس شۇجي وسى وتباسىندااعىلارمەن ورمان الاڭنىىڭ دامۇ تارىچىن، كىرىس - شىعىستى سەسەپ-تەۋ سىياقتىلاردى اڭگىمەلەسپ، كوپشىلىكتى ورمان رايونى بۇرىلىس جاساغاننان كەيىن ”كوبىرەك جاڭا جول تابۇعا” شابتىناندىردى.

ءدال تىڭ تىنىس تەبىندەگەن كەز. وتكەندە-گى اعاش كەستەن جۇمىسشىلار ارت - ارتىنان قىزىل قاراعاي ەگىپ، جەرگىلىكتى ەكولوگىيالىق ورتانى قورعاۋ قىزىل سىزىن بەلىگەلپ، ءتۇرلى تايىيعى قوروق قۇرپ، قورشاعان ورتانى بۇلدىرە-تىن نىسانلاردى باتىل توقتاتتى...

تاۋ جولى ورمان اراسىندا. جەرگىلكتى بۇقارا تاۋ - تاستى كومەكەرگەن ورمان اعاشىنا سۇ-يەنىپ، ورمان ەكونوميكاسىمەن شۇغىلدانىپ، سىير بۇلدىرگەن، ازىقتىققا پايداالانلاتىن ساڭمراۋقۇلاق سىياقتى كاسىپ سالالارىن گۇلدەندىردى. اعاش كەسۇدى 10 جىل توقتاتىپ، ورمان ءوسىرۇ، ور-ماندى قورعاۋ جانە كاسپى سالاسىن دامىتۇعا ىلە-سە، ورمان رايونىنىڭ ەكولوگىيالىق ورتاسى بارىنشا جاقساردى.

لىۋ ياڭشۇن قازىر شارۋالار شاتىنقى ساياجايە-نىڭ قوجايىنى. “قاۋىرت مەزگىلدە نە جەگىسى كەلسە دە الدىمەن؛ زاكاز بەرىلدى، اۋلاداعى 10 نەشە ۇستەل ادامعا تولادى”.

اعاش كەسۇدەن ورماندى قورعاۋعا دەيىن ادام مەن تايىيعاتنىڭ قارىم - قاتىناسى قايتالاي تۇ-راقتاندى. باس شۇجي شي جېنپىڭنىڭ تاپسىرماسىن

كورىكتى جۇڭگونىڭ جاڭا كارتيناسىن كەسكىندەدى

ەستە بەرىك ساقتاپ، ورمان رايونىنداى ادامدار مىنانداي ورتاق تانىم قالپتاستىردى: ورمان جاسىل-دانغان سايىن، ”جاسىل اعاشتان التىن تابۇ” جولى دا بارعان سايىن كەڭىيە تۇسەدى.

ادام مەن تايىيعاتنىڭ جاراسىمدى قاتار ءومىر ءسۇرۇى جۇڭخۇانىڭ بايتاق دالاسىندا تىرشلىك تىنىسىن تاسقىنداىتى.

(4) بولاشاقتى ۋادە: ”جەر شارى تىرشە-لىك ورتاق تۇلعاسىن بىرگە قۇرۇ”

جاز ورتاسى، بەلگيانىڭ كورىكتى مەكەن حايۋاناتتار باققاشىنىڭ جۇڭگو باققاشىسىنداى ماڭ-ئوبلا اعاشى وركەن جايىپ، قاۋلاپ ءوسىپ، جاپ - جاسىل بولپ قۇلىردى.

2023 - جىلى 6 - ايدىڭ 20 - كۇنى ەرەكشە مانگە يە وسى ماڭتوبلا اعاشىنىڭ الدىندا كو-رىكتى مەكەن حايۋاناتتار باققاشىسىنىڭ باس جوراسى، قۇرۇشىسى دۇڭ بو جۇڭگونىڭ بەلگىياداعى ەلىشلىگى تابسى تەكەن ءبىر قىمباتى حاتتى تاپسىرىپ الدى.

تايانۇدا دۇڭ بو ءتوراعا شي جېنپىڭگە حات جازدى. ”حاتىمدا مەن ءتوراعا شي جېنپىڭ ساپاردا بولعان كەزىندەگى تاماشا ەستەمەلەرمەيدى، سونداي - اق حايۋاناتتار باققاشىسىنىڭ ەڭ جاڭا جاعدايلارىن ايتتىم”، - دەدى ول، ”ءتوراعا شي جېنپىڭنىڭ قىزمەتى ەرەكشە قاربالاس، وسىنە-شاما نەز ارادا جاۋاپ حات الاربەدى ويلامپىن”.

2014 - جىلى 3 - ايدا بەلگىادا مەملەكەتتىك ساپاردا بولغان كەزدە ءتوراعا شي جېنپىڭ مەن بەلگيانىڭ پاتشاسى فىلپپ كورىكتى مەكەن حايۋا-ناتتار باققاشىسىنداى مىسقى ايۋ باققاشىسىنىڭ اشىلۇ سالتىنا بىرگە قاتىناستى. قىمىل بارىسىندا ەكى ەلدىڭ مەملەكەت باسشىلارى مەن حانىمدارى دوستىق سيمۋولى بولغان ماڭتوبلا اعاشىن بىرگە ەگىپ، توپىراق ءۇيدى.

”قازىر جۇڭگو ادام مەن تايىيعاتنىڭ جاراسە-دى قاتار ءومىر ءسۇرۋى سىندى جۇڭگو ۇلگە-سىندەگى وسزامانداندىرۇدى بەلسەنە ىلگەرەلە-تىپ، وركانىزمەردەنىڭ الۋان تۇرىلىگىن قورعاۋ كەلەلى يىنجەنەرباسىن اىتقارپ، تۇقىمى قۇرۇعا تا-ياغان ءبىر توپ سىرەك كەزدەستەين تۇرلەردى ءونىمدى قورعادى، مىسقى ايۋ ’تۇقىمى قۇرۇعا تاياعاندار’ قاتارىنان ’وڭخاي تۇقىمى قۇرىتىندار’ قاتارىنا قوسىلدى”. ءتوراعا شي جېنپىڭ جاۋاپ حاتىندا ايتقانداي، جۇڭگو ەكولوگىيانى الدىمەن ويلاستىرۇ، جاسىل، تومەن كومىر قىشقىل گازدى جوعارى ساپالى دامۇ جولمەن بۇلجىماي ءجۇ-رىپ، دۇنيە جۇزىنە اناعۇرلىم كوپ وراي ازىر-لەپ، بۇكىل ادامزاتنىڭ العا باسۇىنا اناعۇرلىم زور ۇلەس قوسادى.

قازىر جەر شارى كلىمات وزگەرىسى، ور-گانىزمەردەنىڭ الۋان تۇرىلىگىنىڭ جوبىلۇى، قور-شاعان ورتانىڭ لاستاۋى سىندى 3 ۇلكەن داعدا. رىسقا ءوپ كەلپ وتىر، بۇل ارقايسى ەلدىڭ بىرگە جاۋاپ بەرۋىن قاچەت ەتەتىن قىين ماسەلە. ”ەكولوگىيالىق ورتانىڭ سىن - سايسىنا ءوپ كەلگەندە، ءبىرى گۇلدەنسە ءبارى گۇلدە-نەتىن، ءبىرى قۇلدىراسا ءبارى قۇلدىرايتىن تاعدىرلاس ورتاق تۇلعا، ەشقانداي ءبىر مەملەكەت قارا باسنىڭ عانا قامىن كۇيتىتەي الهايدى”، - دەپ تەرەڭدەي اتاپ كور-سەتكەن بولاتىن باس شۇجي شي جېنپىڭ.

بولاشاقتى بەتكە الپ، جۇڭگو دارپىتەيمەسىن العا قويدى —

2021 - جىلى التىن كۇز، «وركانىزمەردەنىڭ الۋان تۇرىللىگى شارتىنىڭ» 15 - رەتكى شارت جا-ساسۇشى جاققار جېنالسىنىڭ 1 - كەزەڭدەگى ءما-جىلىسى كۇنىيىڭدە اشىلدى.

”وتكەن ءبىر مەزگىلدە يۇننان پىلدىرەنىڭ سولتۇستىككە كەلۇ جانە قايتۇ ساپارى بىزگە جۇڭ-گونىڭ جابايى حايۋاناتتاردى قورعاۋ جەتىستىكە-رىن كورسەتتى”. باس شۇجي شي جېنپىڭنىڭ ارقاۋ سوزىندە ايتقان خىكايياسى جېنالسىققا قاتىناسقان ەل ءىشى - سىرتىنداعى سىيلى قوناققاردىڭ ۇندەستىگىن قوزعادى.

جېنالسى اشىلۇ قارساڭىندا يۇننانداى ءبىر توپ جابايى ازيا ءپىلى سولتۇستىككە كەلدى ءارى وڭتۇستىككە قايتتى، ”ساپار” 1000 نەشە كىلومەتىر بولپ، بۇكىل جەر شارىنىڭ نازارىن اۋداردى. جۇڭگو ۇكەمتى مەن بۇقاراسىنىڭ ءپىلدى قورعاۋ ارەكتەى دۇنيە ءجۇزىنىڭ القاۋىنا يە بولدى، ”ءپىل” باسقان جول ەڭ كوركەم كورنىسكە اينالدى. ”خالقارالىق قوعام سەلبەستىكتى كۇشەيتىپ،

ويدى ءبىر اراعا شوغرلاندىرىپ، كۇشتى ءبىر ارا-عا جۇمساپ، جەر شارى تىرشلىك ورتاق تۇلعاسىن بىرگە قۇرۇ كەرەك”. باس شۇجي شي جېنپىڭ ادام مەن تايىيعات جاراسىمدى قاتار ءومىر سۇرەتىن جەر شارى مەكەنىن قۇرۇدى، ەكونوميكا مەن قور-شاعان ورتا سايىكەستى بىرگە ىلگەرەلتەيتىن جەر شارى مەكەنىن قۇرۇدى، دۇنيە جۇزىندەگى ءاز ەل بىرگە دامىيتىن جەر شارى مەكەنىن قۇرۇدى العا قويدى.

الدىمەن ءبىر مىللىيارد 500 مىللىيون يۋان خالىق اقشاشىن شىعارپ، كۇنىيىڭ وركانىزمەدر-دىڭ الۋان تۇرىللىگى قورىن قۇرىپ، وركەندەپ كەلە جاتقان ەلدەردىڭ وركانىزمەدردىڭ الۋان تۇرىللىگىن قورعاۋ ىستەرىن قولدادى. كۇنىيىڭنەن باستالپ، تارىيىي سىياتتى ماڭىزعا يە ”كۇنىيىڭ - مونترەال بۇكىل جەر شارىنداى وركانىزمەدردىڭ الۋان تۇرىللىگى جۇلگەسىن” جاساسۇدى ىلگەرەلە-تىپ، بۇكىل جەر شارىنداى وركانىزمەدرەدىڭ الۋان تۇرىللىگىن باسقارۇدىڭ جاڭا پارامىن اشتى.

باس شۇجي شي جېنپىڭنىڭ كوگىلىندە ەكو-لوگىيالىق وركەنىيەت — ادامزات وركەنىيەتى دامۇد-نىڭ تارىيىي اۋقىمى. ادامزاتتا نەبارى ءبىر عانا جەر شارى بار، ەكولوگىيالىق ورتانى قورعاۋ، باياندى دامۇدى ىلگەرەلتەۋ — ءر ەلدىڭ ورتاق جاۋاپكەرىشلىگى. ”ادام مەن تايىيعات تىرشلىك ورتاق تۇلعاسى” دەگەندى ىشكەرەلىي بايىمداپ، ”جەر شارى تىر-شلىك ورتاق تۇلعاسىن” بىرگە قۇرۇدى دارپىتە-دى، باس شۇجي شي جېنپىڭ العا قوبىعان ادامزات-نىڭ تاعدىرلاس ورتاق تۇلعاسى ۇستانىمى ەكو-لوگىيالىق ورتا سالاسىندا جالپىلاسىپ، ادامزات ور-كەنىيەتىنىڭ باياندى دامۇىنا العا ىلگەرەلتەۋ بەتالە-سىن كورسەتتى.

بولاشاقتى بەتكە الپ، جۇڭگو ۋادەسىن بەردى —

”جۇڭگو مەملەكەتنىڭ ءوز كۇشىنە سۇيەنىپ ۇلەس قوسۇ سەرىپىنىن ارتتىرىپ، اناعۇرلىم پارمەن-دى ساپاسات جانە شارا قولدانىپ، 2030 - جىلدان بۇرىن كومىر قىشقىل گازىنىڭ شىعارىلۇىن ەڭ جو-عارى مانگە جەتكىزۇگە ۇمتىلادى، 2060 - جىلدان بۇرىن كومىر قىشقىل گازىن بەيتاراپتاندىرۇدى جۇ-زەگە اسىرۇعا قۇلىشىنادى”.

2020 - جىلى 9 - ايدا 75 - كەزەكتى بىرلەسە-كەن مەملەكەتتەر ۇيىمى جېنالسىنىڭ جاي تالقىسىن-دا باس شۇجي شي جېنپىڭ بۇكىل دۇنيە جۇزىنە وسىنى جاريالادى.

جۇڭگو مىناداي ايتتى ءارى مىناداي ىستەدى: جاسىل، تومەن كومىر قىشقىل گازدى، اينال-مالى دامىتىن ەكونوميكالىق جۇيەنى ورناتىپ، اقاۋ-سىزداندىرىپ، كاسپى سالاسى قۇرىلمىى مەن ەنەرگيا قۇرىلمىىن رەتتەۋدى ۇزدىكىسىز ىلگەرەلە-تىپ، بۇكىل مەملەكەتتىك كومىر قىشقىل گازىن شىعارۇ ۇقىعى ساۋدا بازارى ايسىرباسىن سىكسە قوسپ، شەكارا سىرتىندا جاڭادان كومىر - ەلەكتىر نىسانىن ەندىگارى سالماۋدى جاريالاپ، كومىر قىشقىل گازىنىڭ شىعارىلۇىن ەڭ جوعارى مانگە جەتكىزۇ، كومىر قىشقىل گازىن بەيتاراپتاندىرۇ سا-ياسات جۇيەسىن جەدەل ورناتىپ، كلىمات وزگەرد-سى جونىندەگى خالاقارالىق كەلىسسوزدەرگە بەلسە-نە ات سالىستى...

چاڭجىياڭ نەگىزگى اعارىندا 6 الپ ساتىلى سۇ ەلەكتىر ستانسىياسى ”تۇتاسىپ تىزبەكتەلپ”، دۇنيە جۇزىندەگى ەڭ ۇلكەن ”تازا ەنەرگيا ەدا-لىزىن” قالىپتاستىردى؛ جۇڭگو بۇكىل جەر شارىن 50% جەل ەلەكتىر جابدىعمەن، %80 فوتوۋۋولت بولشەگى جابدىعمەن قامدادى؛ جاڭا ەنەرگيا اۋتوتوكولىگىنىڭ ۇندىرلۇ - ساتىلۇ مول-شەرى ءۇرتسى 8 جىل بويى بۇكىل ەلەمدە ءبى-رىنىشى ورنىدى يەلەدى، بۇكىل ەلەمدەگى جاڭا ەنەرگيا اۋتوكولىكتەرىنىڭ تەڭ جارتىسىنان استامى جۇڭگودا ىستەتىلۇدە...

كومىر قىشقىل گازىنىڭ شىعارىلۇىن ەڭ جوعا-رى مانگە جەتكىزۇدى، كومىر قىشقىل گازىن بەيتا-راپتاندىرۇدى جۇزەگە اسىرۇ — جۇڭگونىڭ خالىقا-رالىق قوعامعا بەرگەن ايبىندى ۋادەسى، سونداي - اق جۇڭگونىڭ جوعارى ساپالى دامۇنىنىڭ ىشكى تالابى. باس شۇجي شي جېنپىڭ: ”كومىر قىشقىل گازىنىڭ شىعارىلۇىن ەڭ جوعارى مانگە جەتكىزۇ، كومىر قىشقىل گازىن بەيتاراپتاندىرۇ نىساناسىن جۇزەگە اسىرۇدى بىزگە باسقالا مىندەتتەپ وتىر-عان جوق، قايتا ءبىزدىڭ ءوزىمىز، ءسوز جوق، ىستەۋىمىز كەرەك”، - دەپ قايتا - قايتا باسا

دارپىتەدى.

2021 - جىلى 9 - ايدا شانشىيدىڭ يۇيلىينىدە قىزمەت تەكسەرگەندە باس شۇجي شي جېنپىڭ بىلاي دەپ باسا دارپىتەدى: ”كومىر كاسپى سالاسىن دامىتۇدا تىيىن وزگەرتىپ، دارەجەسىن جوعارىلاتۇ، جاسىل تومەن كومىر قىشقىل گازدى دامۇ جولمەن ءجۇرۇ كەرەك، وسىلاي بولغاندا بايلىقتىڭ، ەنەرگيانىڭ، قورشاعان ورتانىنىڭ ەڭ جوعارى شەگىتىن اسىپ كەتپەيدى”.

يىسىل 4 - ايدا بەييجىڭدە باس شۇجي شي جېنپىڭ استانادامى بۇقارامەن بىرگە مىندەتتى اعاش ەڭۇ قىمىلىنا قاتىناسىپ، ”ورمان — ءارى سۇ قوبىماسى، اقشا قامبامى، استىق قامبامى، ءارى كومىرتەگى قامبامى. اعاش ەگىپ، ورمان ءوسىرۇ ەرەكشە مانگە يە ءسى، قازىر ەڭبەكە تىنىپ، بولا-شاقتا يىگىلىگىن كورەتىن ارداقتى ءسى، ونى باستان - اياق جالعاستىرۇ، ۇزدىكىسىز ىستەۋ كەرەك”، - دەپ اتاپ كورسەتتى.

يىىل 6 - ايدا ىشكى موڭعۇلدىڭ كوكخوتىندا باس شۇجي شي جېنپىڭ جۇڭخۇان كاسپى سالاسى باققاشىنا بارپ، جەرگىلىكتى ورنىنىڭ جاڭا ەنەرگيا، جاڭا ماتەريال كاسپى سالاسىن دامىتۇى سىياقتى جاعدايلاردى ۇعىسىپ، ۇندىرىسى سەحنىدا ونىسپەردىڭ ۇندىرىلۇ بارىسىن تەكسەرەپ كورىپ، ”ءداستۇرلى ەنەرگيا كاسپى سالاسىنىڭ تىيىن وزگەرتىپ، دارەجەسىن جوعارىلاتۇدى ىلگە-رىلەتىپ، جاسىل ەنەرگيانى زور كۇشپەن دامىتۇدى” تالاپ ەتتى.

جەكە GDP نەگىزىندە عانا باعا بەرمەي، كاسپى سالاسى قۇرىلمىىن، ەنەرگيا قۇرىلمىىن سا-پالالاندىرىپ، قولدانىلمالى ەنەرگيا ۇنەمدەپ، كومىر قىشقىل گازىنىڭ شىعارىلۇىن ازىتۇ تەحنىكا-سىن جالپىلاستىرىپ، جاسىل، تومەن كومىر قىشقىل گازدى كاسپى سالاسىن دامىتىپ، جاسىل، تومەن كومىر قىشقىل گازدى تۇرمىستى دارپىتەدى... دامۇ ۇستانىمىنىڭ تەرەڭ وزگەرىسى جۇڭگونىڭ جاسىل-دانۇدى، تومەن كومىر قىشقىل گازدى بولۇدى جە-دەلدەتەتىن جوعارى ساپالى دامۇ كەزەڭىنە ءوتۇىن ىلگەرەلتەتى.

بولاشاقتى بەتكە الپ، جۇڭگو جاۋاپكەرىشلە-گىن ايگىلەدى —

”جۇڭگو ادامزات قوعامىنا اناعۇرلىم زور ۇلەس قوسۇى كەرەك”، جاۋاپكەرىشلىك ارقالايتىن ءىرى ەل رەتىسندە، جۇڭگو جاۋاپكەرىشلىگى ءبىر - بىرىمەن تامىرلاسىپ جاتىر.

كەنيانىڭ گالىسا ايامىعاندا جۇڭگو كاسپورىن-دارى شىعسى افريكادامى ەڭ ۇلكەن فوتوۋۋولت ەلەكتىر ستانسىياسىن مىندەتتەنە الپ قۇرىپ، جىلدە-جاي گازىن شىعارماۋمەن قاتار، كەنيادامى ”ەلەكتىر تاپشلىغىن” دا جاقسارتتى؛ جۇڭگونىڭ سۇ ۇنەم-دەيتىن ساتىلى اتىز ۇلگىسى كەيپەتكە ”كوشرىلىپ”، سىناي تۇبەگىندەگى تاۋلى ءوڭىردىڭ سۇ قاينارى ساقتاپ قالىندى؛ افريكادامى ”جاسىل ۇلى قور-عانعا” جۇڭگو تەحنىكالىق قولداۋ كورسەتىپ، سا-حارا ءشولىنىڭ وڭتۇستىككە قاراي كوشۇن تىزگىن-دەدى... جۇڭگو اقىل - پاراساتى مەن جۇڭگو جوباسى جەر شارى ەكولوگىيالىق ورتاسىن جونگە سالۇعا سەنىم جانە قوزعاۋشى كۇش سىلادى.

جۇڭگو ەكولوگىيالىق وركەنىيەت سالاسىنداى سەلبەستىكتى ”ءبىر بەلدەۋ، ءبىر جولدى” بىرگە قۇرۇداعى ءتۇيىندى مازمۇن تىنىپ، ءبىر قىدىرۇ جاسىل ارەكەت باستاماسىن باستاپ، جاسىل نەگىز-